

Jev (jevení) – důraz / Fenomén – důraz

Fenomenologie má plné oprávnění k zdůrazňování fenoménů, jevů, tj. toho, jak se nám věci jeví. Je to nezbytná kontrola a dokonce jakási obrana před velkou tendencí věd, zejména pak přírodních, převádět vše a odvozovat vše z uměle vytvářených myšlenkových konstrukcí. Tato tendence, která provázela filosofii od samého počátku a kterou zejména exaktní vědy s horlivostí převzaly, se sice někdy ukázala a ukazuje jako efektivní, ale pouze za předpokladu vyloučení některých okruhů příslušné problematiky nebo dokonce vyloučení celých okruhů skutečnosti. Jde vlastně o jakýsi metodický redukcionismus, který někdy vede snáze k cíli (a je ostatně znám a užitečný i v matematice nebo v geometrii atd.). Takový redukcionismus může být v omezené míře užitečný, pokud si uchová vědomí pouhé metody či metodického relativního oprávnění, ale nikdy si nesmí osobovat nárok na plné uchopení a řešení problémů. Takže v tomto ohledu je samozřejmě důraz na to, jak se nám věci ukazují, jak se jeví, nanejvýš oprávněný a potřebný. Nikdy se však tento důraz nesmí zmocnit celé problematiky, protože někdy a v některých směrech rovněž selhává a musí být korigován. Konstrukce myšlenkových modelů může pak představovat velmi užitečnou cestu, jak omezenost recepce a registrace pouhé fenomenalisty napravit nebo aspoň odhalit. Stálá vědomá konfrontace přístupu fenomenologického a modely konstruujícího by měla proto představovat trvalou výzbroj každého filosofa a každé filosofie.

(Písek, 100423-1.)